

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної
науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
Кафедра кримінального процесу

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Кафедра юстиції

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури
НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ ЮРИСТІВ
ГО «СТАЛЕ ПРАВОСУДДЯ»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

Харків
«Право»
2025

Відповідальна редакторка *Л. М. Москвич*

Актуальні проблеми судового права : матеріали X міжнар.
А43 наук.-практ. конф. (25 квіт. 2025 р.) / [відп. ред. Л. М. Москвич] ;
Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. кримін. процесу ;
Навч.-наук. ін-т права Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, Каф. юстиції ;
Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.», Каф. орг. суд., правоохорон.
органів та адвокатури ; Нім.-Укр. об-ня юристів ; ГО «Стале правосуддя». –
Харків : Право, 2025. – 376 с.

ISBN 978-617-8612-04-7

Збірник містить матеріали Десятої міжнародної науково-практичної конференції з актуальних проблем судового права, у якій взяли участь відомі вітчизняні та зарубіжні науковці та практики. Організаторами заходу виступили кафедра кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кафедра юстиції ННІ права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», Німецько-Українське об'єднання юристів і ГО «Стале правосуддя». В основу видання покладено доповіді, виголошені учасниками конференції, які торкаються різноманітних аспектів судового права.

УДК 349.42

Матеріали викладено в авторській редакції.
Відповідальність за їхню якість, достовірність,
відсутність текстових запозичень несуть автори.

Відеозапис конференції за посиланням:

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2025

ISBN 978-617-8612-04-7

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2025

3. CCPE Opinion No. 18 (2023) on Councils of Prosecutors as key bodies of prosecutorial self-governance. URL: <https://rm.coe.int/opinion-no-18-2023-final/1680ad1b36> (дата звернення: 13.04.2025).

4. Хавронюк М., Крапивін Є., Писаренко Д. Оцінка державної політики у сфері реформування прокуратури України протягом 2014–2023 років /за заг. ред. М. І. Хавронюка, 2023 р. 200 с.

5. Пушкар С. І. Роль Вищої ради правосуддя у забезпеченні незалежності судової влади: дис. ... д-ра філософії : 081 Право. Одеса, 2023. 247 с.

6. Маслова О. В. Адміністративно-правове забезпечення гарантій незалежності прокурора в Україні: дис. ... д-ра філософії: 081. Запоріжжя, 2021. 222 с.

Туманянц А. Р.,
*к. ю. н., професорка,
доцентка кафедри кримінального процесу
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,*

ВПЛИВ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ НА НАЦІОНАЛЬНУ СИСТЕМУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОСУДДЯ: ОКРЕМІ МІРКУВАННЯ

Ратифікація Україною 16.09.2014р. Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), детермінувала реформаційні процеси в нашій державі.

Одним із зобов'язань України, закріплених у Преамбулі до Угоди про асоціацію з ЄС, є поступова адаптація законодавства України до асquis ЄС відповідно до напрямів, визначених у цій Угоді, та ефективно її виконання [1, С. 109]. Це тривалий динамічний процес, який передбачає законодавчі, інституційні та організаційні зміни у сфері кримінальної юстиції та безпеки, та включає внесення змін до законодавства України для забезпечення його відповідності стандартам та директивам ЄС.

Дослідження впливу кримінального процесуального законодавства ЄС на національну систему кримінального правосуддя є вкрай необхід-

ним задля: (а) *гармонізації законодавства в межах євроінтеграції*: Україна, рухаючись у напрямку членства в ЄС, повинна адаптувати своє кримінальне процесуальне законодавство відповідно до стандартів ЄС. А це, у свою чергу, допомагає визначити, які норми потребують змін, щоб відповідати *acquis* ЄС та міжнародним зобов'язанням України; (б) *підвищення ефективності правосуддя*: європейські стандарти спрямовані на забезпечення прозорості, справедливості та ефективності кримінального провадження. Аналіз впливу законодавства ЄС дозволяє виявити недоліки національної системи та розробити шляхи їх усунення; (в) *забезпечення прав людини*: законодавство ЄС багато в чому ґрунтується на практиці Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) та стандартах Конвенції з прав людини та основоположних свобод (далі – ЄКПЛ). Дослідження впливу норм ЄС дозволяє покращити гарантії прав підозрюваних, обвинувачених, потерпілих та інших учасників кримінального провадження; (г) *впровадження найкращих практик*: європейські країни мають різні моделі кримінального процесу, і дослідження їхнього впливу на національну систему дає можливість перейняти ефективні механізми, зокрема: використання цифрових технологій у кримінальному провадженні, розширення альтернативних способів врегулювання кримінальних спорів, зміцнення ролі прокуратури та судового контролю тощо; (г) *покращення міжнародної співпраці*: зближення українського кримінального процесу з європейським законодавством полегшує взаємодію з органами ЄС, такими як Європейська прокуратура (EPPO), Євроюст та Європол. Це сприяє ефективнішій боротьбі з транснаціональною злочинністю; (д) *усунення правових колізій*: виявлення можливих суперечностей між нормами національного законодавства та вимогами ЄС, а також визначення оптимальних шляхів їх усунення без порушення конституційних засад правосуддя.

Конвергенція законодавства держав-членів Європейського Союзу (далі – ЄС) означає процес зближення їхніх правових систем шляхом гармонізації та уніфікації законодавства. Це призводить до створення спільних стандартів та процедур у сфері кримінального правосуддя. Метою конвергенції є створення зони свободи, безпеки та справедливості шляхом усунення розбіжностей між національними правовими системами держав-членів ЄС. Конвергенція відбувається шляхом імплементації європейських стандартів у національне законодавство, що може включати як гармонізацію (усунення різниць між правовими системами), так і уніфікацію (створення спільних стандартів).

На думку Р. А. Климкевич, кримінальне процесуальне законодавство ЄС – відносно самостійна, автономна і специфічна цілісна система нормативно-правових актів, які мають наднаціональний характер та покликані регулювати суспільні відносини, які виникають під час реалізації кримінальних процесуальних норм у взаємовідносинах між державами-членами ЄС. [2, С. 246]

Кримінальне процесуальне законодавство ЄС впливає на національну систему кримінального правосуддя кількома способами.

(1) *Опосередкований вплив через імплементацію*: норми ЄС не мають прямої юридичної сили на території держав-членів. Замість цього, вони передбачають подальшу імплементацію у національне законодавство. Це означає, що країни повинні адаптувати свої національні закони до вимог ЄС, що може призвести до змін у внутрішніх процедурах та стандартах правосуддя.

(2) *Уніфікація законодавства*: законодавство ЄС спрямоване на уніфікацію кримінального процесуального законодавства держав-членів, що сприяє створенню спільних стандартів та процедур у сфері кримінального правосуддя. Це полегшує співпрацю між країнами та забезпечує більш однорідне застосування законодавства.

(3) *Посилення мінімальних стандартів процесуальних гарантій*: ЄС встановлює мінімальні стандарти захисту прав учасників кримінального провадження, таких як потерпілі та підозрювані. Це означає, що країни повинні забезпечувати певний рівень захисту прав людини у своїх національних системах правосуддя.

(4) *Співпраця та взаємне визнання*: законодавство ЄС сприяє співпраці між державами-членами шляхом взаємного визнання судових рішень та інших правових документів. Це полегшує виконання вироків та інших рішень у межах ЄС і підвищує ефективність боротьби з транснаціональною злочинністю.

(5) *Вплив на національну законодавчу базу*: правові цінності та принципи ЄС впливають на національні законодавчі бази держав-членів через імплементацію директив та інших законодавчих актів. Це може привести до змін у національному законодавстві щодо захисту прав людини та забезпечення справедливості. Законодавство ЄС також спрямоване на створення зони справедливості, що передбачає гарантування громадянам ЄС рівного доступу до правосуддя та сприяє співпраці між судовими органами. [4, С. 9]

Список використаних джерел:

1. Шило О. Г. Проблеми адаптації кримінального процесуального законодавства України до права Європейського Союзу. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2016. №2 (85). С. 109–122. URL: https://visnyk.kh.ua/web/uploads/pdf/ilovepdf_com-109-122.pdf
2. Климкевич Р. А. Кримінальне процесуальне законодавство Європейського Союзу: поняття та ознаки. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 9. С. 244–247. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/4242>
3. Климкевич Р. А. Кримінальне процесуальне законодавство України та Європейського Союзу: апроксимація та диференціація : дис доктора філософії за спеціальністю 081 Право /Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів, 2022. 285 с.
4. Основи кримінальної політики Європейського Союзу: навчальний посібник / автори-упорядники: Житний О. О., Рибалко Г. С., Слінько Д. С., Харків, 2022. 147с. URL: <https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/8b815635-47c1-4af0-9502-07df38b45cd9/>.pdf

Фідря Ю. О.

кандидат юридичних наук, доцент,
завідувачка кафедри кримінального
правосуддя та правоохоронної
діяльності Волинського національного
університету імені Лесі Українки

ДО ПИТАННЯ ОНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ДИСЦИПЛІНАРНИХ СТЯГНЕНЬ СТОСОВНО СУДДІ

Нормативне регулювання дисциплінарної відповідальності суддів та практика застосування цього інституту в Україні завжди була предметом особливої уваги державних інституцій, громадськості, правничої спільноти, а також міжнародних експертних організацій та установ. Дисциплінарна відповідальність є ефективним засобом забезпечення дотримання суддями стандартів професійної поведінки, а також дієвим інструментом здійснення соціального контролю та підвищення рівня довіри громадськості до судової влади та суддів. З огляду на це, вкрай важливо забезпечити функціонування ефективної та збалансованої про-

Остафійчук Л. А.	
ІНФОРМАЦІЙНІ БАЗИ ДАНИХ ПРАВОВИХ ПОЗИЦІЙ ВЕРХОВНОГО СУДУ – ІННОВАЦІЙНЕ РІШЕННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ЮРИДИЧНОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ.....	92
Плахотнік О. В.	
ВИКОРИСТАННЯ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВІДКРИТОСТІ ТА ПРОЗОРОСТІ СУДОЧИНСТВА	97
Подкопасьв С. В.	
НА ШЛЯХУ ДО ІНСТИТУЦІЙНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ	101
Пузікова В.	
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОЧИНСТВА З АКЦЕНТОМ НА НІМЕЦЬКУ СКЛАДОВУ	106
Саленко О.	
СТРОК ПОЗОВНОЇ ДАВНОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРАВА НА ДОСТУП ДО СУДУ: АНАЛІЗ ПРАКТИКИ ЄСПЛ.....	108
Свида О. Г.	
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ВИЩИХ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ СУДІВ В СФЕРІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ.....	113
Свояк Д. В., Бурлак М. В.	
БЕЗСТОРОННІСТЬ СУДУ У СПРАВАХ ЩОДО ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА.....	117
Снідевич О. С.	
ОКРЕМІ ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ ПРОЕКТУ ЗАКОНУ ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДЕЯКИХ ЗАКОНІВ УКРАЇНИ ЩОДО ЦИФРОВІЗАЦІЇ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ №9363	122
Стефанчук М. М.	
АДМІНІСТРУВАННЯ СИСТЕМИ ПРОКУРАТУРИ В УКРАЇНІ: ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ	126
Туманянц А. Р.	
ВПЛИВ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ НА НАЦІОНАЛЬНУ СИСТЕМУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВСУДДЯ: ОКРЕМІ МІРКУВАННЯ.....	130